

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 20 stycznia 2022 r.

**w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz
ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.**

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, przekazanym przy piśmie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 24 listopada 2021 r. (znak: SPS-WP.020.364.5.2021), opiniuje go pozytywnie z uwagami.

Z uzasadnienia projektu wynika, że celem nowelizacji przedmiotowych ustaw jest zapewnienie bezpieczeństwa prawnego osobom, które nabywają spółki kapitałowe bądź osobowe w całości.

Po pierwsze należałoby, zamiast określenia „spółki osobowe”, użyć sformułowania „spółki osobowe handlowe” – tak jak jest to wskazane w art. 18 ust. 2 i art. 25 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Takie doprecyzowanie potwierdzi, że hipoteza przepisu nie obejmuje spółek cywilnych.

Po drugie, doprecyzowania wymaga także sformułowanie, że notariusz jest obowiązany do „wysłania *elektronicznie* do Krajowego Rejestru Sądowego” informacji. Ani ustawa Prawo o notariacie ani art. 694^{2a} ustawy Kodeks postępowania cywilnego, nie posługują się takim pojęciem. Z powyższego artykułu wynika bowiem, że postępowanie przed sądem rejestrowym odbywa się za pomocą „systemu teleinformatycznego”. Należałoby zatem wskazać, że notariusz przekazuje informacje określone w art. 90b ustawy Prawo o notariacie, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnianego przez sąd rejestrowy. Ponadto, zgodnie z art. 210 § 2 ustawy Kodeks spółek handlowych, czynność prawna między współnikiem będącym jedynym członkiem zarządu a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego. O każdorazowym dokonaniu takiej czynności prawnej „notariusz zawiadamia sąd rejestrowy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego”. W tym miejscu wątpliwości też budzi brak doprecyzowania, czy chodzi tylko o przesłanie „informacji” przez notariusza czy też projektowany zapis nakłada na niego obowiązek złożenia

wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego. Analogiczna sytuacja jest bowiem przewidziana w art. 92 ust. 4 ustawy Prawo o notariacie, który stanowi, że notariusze składają wnioski o wpis do księgi wieczystej. Nieprecyzyjnym jest także projektowany zapis „kto nabył spółkę w całości” ponieważ przedmiotem nabycia są akcje, udziały albo ogół praw i obowiązków wspólnika.

Kolejnym przykładem w którym projektodawca nie użył prawidłowego określenia jest „zbycie w całości prawa i obowiązków w spółkach osobowych”. Prawidłowym zapisem powinien być bowiem „ogół praw i obowiązków wspólnika”, co wynika wprost z art. 10 ustawy Kodeks spółek handlowych.

Propozycja dodania w art. 4 – ust. 4c ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym wprowadza obowiązek wykreślenia przez sąd rejestrowy „wpisu z działu 6 w rubryce 9, po wpisaniu wszystkich zmian do Krajowego Rejestru Sądowego”. Art. 4 ust. 4c powinien mieć zastosowanie nie po wpisaniu do Krajowego Rejestru Sądowego „wszystkich zmian” a jedynie tych o których mowa w projektowanym art. 90b ustawy Prawo o notariacie.

Odnosząc się do projektowanego art. 3 przypomnieć wypada, że rubryk się nie tytułuje, lecz numeruje, a numery te zapisywane są nie w formie cyfr, lecz słownie. Ponadto, w przypadku nie każdego rodzaju spółki nowa rubryka miałaby numer dziewiąty, jak błędnie założono w projekcie. Tak jak zaproponował to projektodawca, możliwe byłoby jedynie w przypadku spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki europejskiej, albowiem w odniesieniu do tych rodzajów spółek obecnie obowiązujące przepisy przewidują w dziale 6 osiem rubryk. W przypadku zaś spółki jawnej, spółki komandytowej i spółki partnerskiej należałoby dodać rubrykę ósmą, a w przypadku europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych – siódmą.

Nieprecyzyjne jest sformułowanie „w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego” bowiem ustawa posługuje się określeniem „rejestr przedsiębiorców”.

Projektowany art. 90b ustawy Prawo o notariacie nie określa, w jakim terminie notariusz ma przesłać określone w nim informacje. Nie przyczynia się to zatem – tak jak zakładał projektodawca – do zwiększenia bezpieczeństwa obrotu. Mając na uwadze treść obowiązujących już przepisów, np. art. 92 ust. 4 ustawy Prawo o notariacie, należałoby uściślić, że informacje określone w art. 90b notariusz ma obowiązek złożyć nie później niż w dniu dokonania czynności notarialnej. W tym kontekście pojawiają się także inne wątpliwości, bowiem o ile w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zbycie udziałów co do zasady wymaga formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi to już przeniesienie ogółu praw i obowiązków wspólnika handlowej spółki osobowej

nie wymaga udziału notariusza. Także dla zbycia akcji nie jest niezbędne sporządzenie aktu notarialnego, ani nawet notarialne poświadczenie podpisów. Z kolei z dniem 1 marca 2021 r. wszedł w życie art. 328⁹ § 2 ustawy Kodeks spółek handlowych, zgodnie z którym nabycie akcji następuje z chwilą dokonania w rejestrze akcjonariuszy wpisu wskazującego nabywcę. Zatem, zaproponowane przez projektodawcę rozwiązanie (art. 90b ustawy Prawo o notariacie) w zasadzie będzie miało niewielkie zastosowanie, albowiem czynności o których mowa w tym przepisie z reguły odbywają się bez udziału notariusza, co w praktyce oznaczać będzie, że przepis ten będzie rzadko stosowany.